

การทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขานดนตรี

Doing Academic Work for Social Service in the Field of Music

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์¹

บทคัดย่อ

ปัจจุบัน การทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขานดนตรียังเป็นที่ถกเถียงและไม่มีแนวทางชัดเจนทั้งวิธีการทำและการเผยแพร่ผลงาน การทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขานดนตรีต้องดำเนินการอย่างไร มีวิธีการทำและการเผยแพร่ผลงานอย่างไร บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิธีการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขานตรี

การศึกษาพบว่า ประการแรก การทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมเป็นข้อกำหนดใหม่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ) พ.ศ. 2556 ประการที่สอง วิธีการจัดทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมมีกรอบการดำเนินงานทั้งหมด 7 ด้าน พร้อมกันนี้จะต้องมีการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยสรุป การทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขานตรีสามารถดำเนินการได้ตามกรอบที่กำหนดเช่นเดียวกับสาขาวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการด้วยวิธีการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมต้องดำเนินการในพื้นที่จริงและเผยแพร่ผลงานทั้งในพื้นที่เป้าหมายและแวดวงวิชาการ

คำสำคัญ: ผลงานวิชาการรับใช้สังคม, สาขานตรี, แนวทางการทำผลงานวิชาการ

Abstract

At present, doing academic work for social service in the field study of music is still controversial and there are no clear guidelines for both methods and publications. How to do academic work for social services for music branches? How to make and distribute the work? This article aims to present how to do academic contributions to society for music.

¹ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชานาฏยสังคีต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The results are as follows. Firstly, doing academic work for social services is a new requirement of the Civil Service Commission of Higher Education Institutions (APC) in 2013. Secondly, the method of doing academic work for social services is based on 7 frameworks and on the diffusion to the wide public. In conclusion, doing academic work for social services in the field of music can be conducted accordingly to the proposed frameworks. Especially, the applicant must really conduct in the field and publish the results both in the target area and academic circles.

Keywords: Academic work for social services; academic field of music;
Academic performance guidelines

บทนำ

ผลงานวิชาการรับใช้สังคมหรือท้องถิ่นเป็นผลงานวิชาการที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2556 ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ) เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 9) ปรากฏอยู่ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ใช้เป็นผลงานสำหรับเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการได้ ถือเป็นผลงานที่เทียบเท่ากับ ผลงานวิจัย หรือ ผลงานในลักษณะอื่นๆ ไว้ในหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน โดยกำหนดค่านิยามไว้ว่า

“ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นโดยใช้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขาวิชา และปรากฏผลที่สามารถประเมินได้เป็นรูปธรรมโดยประจักษ์ต่อสาธารณะ ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมนี้ต้องเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทางด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านเกี่ยวกับ ชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือเป็นผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตรหรือทรัพย์สินทางปัญญา ในรูปแบบอื่นที่สามารถแสดงได้เป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน หรือ

เป็นการเปลี่ยนแปลงในความตระหนัก และการรับรู้ในปัญหาและแนวทางแก้ไขของชุมชน” ทั้งนี้ไม่นับรวมงานที่แสวงหากำไรและได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจ (ได้มีการตีความครอบคลุมถึงงานวิชาการที่นักวิจัยทำสัญญารับจ้างวิจัยกับบริษัทธุรกิจเอกชน ซึ่งหากผลงานวิจัยเป็นลิขสิทธิ์ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและบริษัท ถ้าหากบริษัทจะนำไปใช้เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องมีผลประโยชน์ส่วนหนึ่งส่งคืนกลับมาให้มหาวิทยาลัย มิใช่ให้แก่ตัวผู้วิจัย แต่ผู้วิจัยสามารถนำไปขอผลงานทางวิชาการได้)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิธีการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขานตรียตามกรอบที่กำหนดไว้

1. ข้อกำหนดเรื่องการสร้างผลงานวิชาการรับใช้สังคม

การสร้างผลงานวิชาการรับใช้สังคมได้รับการกำหนดรูปแบบของผลงานประเภทนี้ไว้ดังนี้ ให้จัดทำเป็นเอกสารโดยมีคำอธิบาย/ชี้แจงโดยชัดเจนประกอบผลงานนั้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าเป็นผลงานที่ทำให้เกิดการพัฒนาเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและเกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเสริมสร้างความรู้หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาขาวิชาหนึ่งๆ หรือหลายสาขาได้อย่างไร ในแง่ใด โดยต้องปรากฏเป็นที่ประจักษ์ใน 7 ประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพการณ์ก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
2. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของสังคมเป้าหมาย
3. กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
4. ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น
5. การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว
6. การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
7. แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

ทั้งนี้ นอกจากเอกสารแสดงผลงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจแสดงหลักฐานเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับผลงาน เช่น รูปภาพ หรือการบันทึกเป็นภาพยนตร์ หรือแถบเสียง หรือวีดิทัศน์ประกอบการพิจารณาด้วยได้ ซึ่งการเผยแพร่ผลงานสามารถจัดเวทีนำเสนอผลงานในพื้นที่ หรือเปิดให้เยี่ยมชมพื้นที่และจะต้องมีการเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สอดคล้องกับผลงาน โดยการเผยแพร่ นั้น

จะต้องมีการบันทึกเป็นเอกสารหรือเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถใช้อ้างอิง หรือ ศึกษาค้นคว้าต่อไปได้

ในกรณีที่ดำเนินงานเป็นหมู่คณะ หรือมีการบูรณาการหลายสาขาวิชา ซึ่งมีผู้ร่วมทำงานจำนวนมาก ผู้ขอจะต้องเป็นผู้ดำเนินงานหลักในสาขาที่เสนอขอตำแหน่งวิชาการ โดยให้ระบุบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้ร่วมงานทุกคนและจะต้องลงนามรับรองโดยผู้ร่วมงานทุกคน หากผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอยู่แล้ว ประสงค์จะขอ กำหนดตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น โดยใช้ผลงานวิชาการรับใช้สังคมในสาขาเดิม สามารถขอกำหนดตำแหน่งได้โดยวิธีปกติ แต่หากมีการเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาพื้นฐานของตน ให้ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสาขาวิชา และจะต้องขอ กำหนดตำแหน่งโดยวิธีพิเศษ

จากคำชี้แจงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคม ซึ่งมีขั้นตอนที่แตกต่างไปจากการทำผลงานวิชาการแบบอื่นๆ โดยจุดมุ่งหมายของการทำผลงานประเภทนี้คือต้องการให้งานวิชาการที่ทํานั้นก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในเชิงสาธารณะ ไม่ใช่งานวิชาการแบบทำเพื่อขอ กำหนดตำแหน่งเพื่อให้ผ่านและเกิดประโยชน์สำหรับผู้ขอเพียงอย่างเดียว การทำงานประเภทนี้จึงทำให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างกว่า อย่างไรก็ตามยังไม่ค่อยมีผู้ที่ทำงานประเภทนี้มากนักในระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากความไม่เข้าใจว่าจะทำงานแบบนี้ให้สำเร็จตรงตาม 7 ประเด็นที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ ดังนั้นจึงขอเสนอแนวทางสำหรับการทำผลงาน วิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขาคณิต เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจคิดทำผลงาน ประเภทนี้

2. วิธีการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคม

การจัดทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมนั้น หากวิเคราะห์แล้วพบว่า เป็น ผลงานที่ต้องการให้เกิดงานวิชาการที่ชุมชนได้ประโยชน์ เพื่อนำเอาองค์ความรู้ไป เผยแพร่ให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยได้รับแนวคิดมาจาก **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้ พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย เช่น โครงการเกี่ยวกับดิน น้ำ ป่า และวิศวกรรม

รวมทั้งโครงการพระราชดำริทฤษฎีใหม่และโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการให้สถาบันการศึกษาที่มีนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเข้าไปช่วยดำเนินงานบริการชุมชน ย่อมจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและเป็นการสร้างผลงานวิชาการแนวใหม่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

2.1 กรอบการดำเนินงาน

ในการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมในสาขาคณิตศาสตร์ ผู้จัดทำต้องศึกษารูปแบบและดำเนินงานภายใต้กรอบ 7 หัวข้ออย่างเคร่งครัด

(1) สภาพการณ์ก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หมายถึงการเข้าไปสำรวจพื้นที่สำหรับดำเนินงาน ซึ่งการสำรวจต้องลงพื้นที่นั้นด้วยตนเอง ไม่ควรศึกษาจากหลักฐานทางเอกสารเพราะจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อน ทั้งนี้ผู้ที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นได้ดีที่สุดคือนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ ที่ทราบปัญหาในพื้นที่ของตนนั้น ขาดองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ประเภทใด ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นคณิตทุกประเภทอยู่แล้ว ผู้จัดทำสามารถมอบหมายหัวข้อให้นักศึกษาในวิชาของตนเองไปสำรวจปัญหาพื้นที่ชุมชนของนักศึกษา อาจเป็นการมอบหมายเป็นรายงานกลุ่มเพื่อเกิดการทำงานอย่างเป็นส่วนร่วมของนักศึกษา โดยให้จัดทำเป็นรายงานมานำเสนอในชั้นเรียน ซึ่งจะให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในชั้นเบื้องต้น เมื่อนักศึกษาได้นำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชนมานำเสนอในชั้นเรียน ก็จะเป็นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลชั้นเบื้องต้นเสียก่อน ผู้จัดทำก่อนจะตัดสินใจคัดเลือกพื้นที่เพื่อทำงาน โดยขั้นตอนนี้ควรไปสำรวจทุกพื้นที่ซึ่งนักศึกษาได้นำเสนอไว้ด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง ไม่ควรประเมินจากรายงานของนักศึกษาเพียงอย่างเดียว การลงพื้นที่นั้นจะทำให้ทราบถึงปัญหาที่จะเข้าไปแก้ไขได้ ยิ่งพื้นที่ใดมีปัญหามากยิ่งจะทำให้การทำผลงานก่อให้เกิดประโยชน์มากตามไปด้วย การสำรวจพื้นที่พร้อมทั้งพบปะผู้นำชุมชนเพื่อรับทราบปัญหา หรือรับทราบความต้องการชุมชน ทั้งนี้ขอให้ตระหนักและประมวลผลด้วยตนเองให้ดีเสียก่อน ถ้าการเลือกพื้นที่เป้าหมายใดต้องมีความชัดเจนที่จะดำเนินการให้สำเร็จ

เมื่อกำหนดพื้นที่ทำงานแล้วจึงเริ่มเขียนโครงการในรูปแบบของการขอโครงการวิจัยพื้นฐาน ที่ต้องแสดงที่มาของปัญหา จุดประสงค์ วิธีการดำเนินงาน หลัก

ทฤษฎี ระยะเวลาการดำเนินงาน (ไม่ควรต่ำกว่า 1 ปี) งบประมาณ ผลสัมฤทธิ์ของงาน ทั้งนี้โครงการที่นำเสนอจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาหรือ คณะวิชาให้ความเห็นชอบ รวมทั้งได้รับการรับรองประโยชน์ต่อสังคมจาก คณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้ง หรือจากสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรคัดเลือกสถานที่จัดอบรมเป็นโรงเรียน วัด สถานที่ราชการที่ให้ความร่วมมือ หากสถานที่สำหรับจัดทำโครงการไม่มีเครื่องดนตรีอาจปรับเป็นการนำเอาผู้เข้าอบรม มาฝึกปฏิบัติที่ภาควิชาของผู้จัดทำก็ได้ โดยมีการขออนุญาตใช้สถานที่ภายในภาควิชา จากต้นสังกัดให้ชัดเจน

สิ่งสำคัญคือการทำงานด้านนี้ คือ อย่าไปมองแต่งบประมาณที่อาจได้รับว่า น้อยเกินไป หรือมองแต่ประเด็นจุดคุ้มทุนของผู้จัดทำเพราะการไปตีราคาของเนื้องาน ตามงบประมาณเพียงอย่างเดียว หากได้งบประมาณที่น้อยก็อาจไม่คิดทำ ซึ่งเป็น แนวคิดที่ผิดสำหรับผู้คิดทำตำแหน่งวิชาการเพราะถ้ามองไปที่อนาคต เมื่อตนเองมี ตำแหน่งวิชาการแล้วย่อมมีเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับจากหน่วยงานอยู่แล้ว ดังนั้นอย่า ไปจัดแบ่งงบประมาณที่ได้รับว่าเป็นเงินค่าจ้าง แต่จงมองว่าเป็นเงินสนับสนุนในการ ทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(2) การมีส่วนร่วมและการยอมรับของสังคมเป้าหมาย หมายถึง ผู้จัดทำโครงการต้องดำเนินโครงการด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ โครงการ เพื่อแสดงให้เห็นว่าได้ทำด้วยตนเองจริง การใช้องค์ความรู้ของตนเองทั้งด้าน ทักษะดนตรีในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติไปช่วยเหลือชุมชนนั้นๆ รวมทั้งต้องรู้จักคัดเลือก ผู้ร่วมงานซึ่งเป็นลูกศิษย์ที่มีพื้นฐานด้านดนตรีในระดับดี และคัดเลือกผู้ช่วยงานให้ เหมาะสมกับงาน หากไม่มีนักศึกษาที่ช่วยงานเพียงพอก็ควรกำหนดโครงการให้ เหมาะสม เช่น โครงการด้านฝึกทักษะดนตรีแก่ชุมชน ผู้จัดทำโครงการต้องประเมิน เสียก่อนว่าจะจัดอบรมด้านดนตรีให้กับชุมชนอย่างไร รวมทั้งต้องทำงานร่วมกับชุมชน ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรให้ร่วมมือ และขอคำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านตลอดการดำเนินงาน

(3) กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น หมายถึง การเก็บข้อมูลตั้งแต่เบื้องต้นตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในข้อ 1. เพื่อสำรวจพื้นที่ก่อนเข้า

ไปดำเนินการ โดยผู้จัดทำต้องสามารถคาดหวังว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่
ดำเนินงานได้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้รับผิดชอบว่ามีบทบาทที่สร้างความ
เปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้นในระดับใด ยิ่งพื้นที่ซึ่งมีปัญหามาก เช่น ปัญหาระบาดของยาเสพติด
สามารถนำดนตรีไปแก้ไขให้กลุ่มวัยรุ่นในชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้
การสร้างความปลอดภัยในเชิงดนตรีนั้น สามารถให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนด้วย
การฝึกปฏิบัติและพัฒนาทักษะทางดนตรี โดยก่อนที่จะเริ่มโครงการควรทำการเก็บ
ข้อมูลว่าพื้นที่ดำเนินงานนั้นมีทักษะทางดนตรีในระดับใด ภายหลังจากการดำเนิน
โครงการแล้วพัฒนาไปสู่ระดับใด ถ้าสามารถเข้าไปดำเนินการแล้วแก้ปัญหาได้ก็คือ
ผลงานการรับใช้สังคมอย่างแท้จริง

**(4) ความรู้หรือความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลง** หมายถึงความสามารถของผู้จัดทำโครงการว่ามีความสามารถดีพอที่จะ
สร้างความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ดำเนินงานได้ ทั้งนี้ผู้ที่คิดจะทำโครงการใดก็ตาม จึง
ควรรู้ถึงความสามารถของตนเอง โดยเฉพาะทักษะด้านดนตรีของตนเอง หากไม่มี
ความถนัดในเครื่องดนตรีบางประเภทอาจต้องมีการขอความช่วยเหลือจากผู้ร่วมงาน
หรือมิตรสหายทางดนตรีให้ช่วยเหลือ โดยเชิญให้เป็นวิทยากรพิเศษสำหรับฝึกปฏิบัติ
แก่ผู้เข้าอบรมเป็นครั้งคราว ซึ่งผู้จัดทำต้องประเมินศักยภาพของตนเองให้ดีเสียก่อน
เพื่อจัดทำงบประมาณในส่วนของค่าตอบแทนให้แก่วิทยากรพิเศษตามจำนวนครั้งที่เข้า
ไปปฏิบัติงาน ทั้งนี้ผู้จัดทำต้องมีภาวะผู้นำ ไม่ควรมอบหมายให้นักศึกษาเป็นผู้
ดำเนินงานแทนบ่อยครั้ง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นเข้าไปดำเนินงานโดยตนเองทำเป็นครั้ง
คราว เพราะจะทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหา และเมื่อเขียนบทสรุปโครงการก็จะเป็น
การชี้แจงให้เห็นถึงความสามารถของตนเองได้อย่างชัดเจน

**(5) การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้
เกิดขึ้นแล้ว** หมายถึงกระบวนการที่เกิดมาจากผลสัมฤทธิ์ในข้อที่ 3 และ 4 ทั้งนี้การ
สร้างความเปลี่ยนแปลงต้องมีความยั่งยืน มิใช่การเปลี่ยนแปลงเพียงระยะสั้น
ผู้รับผิดชอบจึงควรเข้าไปในพื้นที่ศึกษาหรือติดตามโครงการอย่างต่อเนื่อง จากผู้นำ
ชุมชน หรือตัวแทนที่สร้างจากผลผลิตของโครงการ เมื่อมีการตรวจสอบคุณภาพของ
งานภายหลังจากสามารถแสดงให้เห็นว่าโครงการนี้มีความยั่งยืน มิใช่เป็นโครงการที่สร้าง

ขึ้นเพื่อผลประโยชน์สำหรับขอตำแหน่งวิชาการเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามเมื่อ
ดำเนินงานโครงการสำเร็จแล้ว ควรจัดทำเป็นต้นแบบให้กับนักวิชาการรุ่นใหม่ได้นำไป
เป็นบรรทัดฐาน รวมไปถึงขยายพื้นที่ในการดำเนินงานโครงการใหม่ในอนาคต

(6) การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หมายถึงการ
ประเมินผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่พื้นที่ดำเนินงาน การสร้างตัวแทนที่รับผิดชอบ
ในพื้นที่ดำเนินงานอย่างยั่งยืน โดยการประเมินนี้จะเปรียบเสมือนการสร้างคุณค่าใน
ผลงานนั้นได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในระหว่างที่ดำเนินการต้องเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
เพราะการสร้างผลลัพธ์ที่ดีนั้นมิใช่จะทำให้สำเร็จโครงการ แต่ต้องมาจากความใส่
ใจในการดำเนินงาน การรู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนทักษะและความ
ชำนาญของผู้รับผิดชอบโครงการ การประเมินผลลัพธ์ถือเป็นสิ่งสำคัญมากในการ
ดำเนินโครงการ

**(7) แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คง
อยู่ต่อไป** หมายถึง การสร้างความยั่งยืนของโครงการ การติดตามโครงการอย่าง
ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะเมื่อสำเร็จโครงการแล้วไปกำหนดตำแหน่งทาง
วิชาการแล้ว โครงการมักจะขาดความต่อเนื่องจนหายไป กลับไปสู่ปัญหาเดิม
กลายเป็นวัฏจักรที่ย้อนกลับไปสู่ข้อ 1 ยิ่งเป็นโครงการที่ไม่สามารถแสดงผลกำไรทาง
เศรษฐกิจให้กับชุมชนได้ก็มักจะไมยั่งยืน ดังนั้นจึงควรการสร้างสำนึกร่วมให้กับชุมชน
ให้รู้จักธำรงรักษา ผู้รับผิดชอบเองก็ควรจะเข้าไปเยี่ยมพื้นที่ในบางโอกาส เพื่อทำให้
เป็นโครงการต้นแบบให้กับนักวิชาการรุ่นหลังไปเป็นตัวอย่างหรือศึกษาต่อยอดได้

2.2 การเผยแพร่ผลงาน

การเผยแพร่ทั้งในพื้นที่เป้าหมาย เช่น การจัดเวทีนำเสนอผลงานในพื้นที่
หรือ การเปิดให้เยี่ยมชมพื้นที่ และจะต้องมีการเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง
ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สอดคล้องกับผลงาน โดยการเผยแพร่นั้นจะต้องมีการ
บันทึกเป็นเอกสาร หรือเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถใช้อ้างอิง หรือศึกษาค้นคว้า
ต่อไปได้ รูปแบบของการเผยแพร่ผลงาน อาจจะเป็นการนำเสนอในพื้นที่เป้าหมายใน
รูปแบบของนิทรรศการ การจัดประชุม การเสวนา และมีการเผยแพร่เพิ่มเติมในวง
วิชาการ ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ การจัดทำเป็นบทความวิชาการส่งไปยัง

หน่วยงานอื่น การเผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ เป็นต้น

บทสรุป

การทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับสาขาคณตรีสามารถดำเนินการได้ตามกรอบที่กำหนดเช่นเดียวกับสาขาวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการด้วยวิธีการทำผลงานวิชาการรับใช้สังคมต้องดำเนินการในพื้นที่จริงและเผยแพร่ผลงานทั้งในพื้นที่เป้าหมายและแวดวงวิชาการ

บรรณานุกรม

- นิเวศน์ นันทจิต. (2557). รูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคมเพื่อขอ
กำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (การประชุมวิชาการ ทปอ. ประจำปี
2557). เชียงใหม่: มปป.
- เอกสารแนบท้ายประกาศ ก.พ.อ. (2556). คำจำกัดความของผลงานวิชาการ.
กรุงเทพฯ: มปป.